

בס"ד. ש"פ תשא, שושן-פורים קטן, ה'תשי"ז

(הנחה בלתי מוגה)

כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם גו' זה יתנו גו' מחצית השקל וגו'. ומבאר כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע במאמר ד"ה זה משנת תרע"ט,¹ שיש להקדים תחילה הידוע שמשה נקרא רעיא מהימנא², שרועה ומפרנס נש"י לחזק אותם באמונתם בה', ומבאר בארוכה שענין האמונה צריך להיות לא רק בבחי' ממכ"ע, אלא גם בבחי' סוכ"ע, וגם בבחי' עצמות אוא"ס שלמעלה מבחי' סוכ"ע וממכ"ע, ועז"נ³ ורעה אמונה, דהיינו שצריכים לרעות את האמונה, להמשיכה בפנימיות. וכן מבאר כ"ק מו"ח אדמו"ר במאמר ד"ה וקבל היהודים דפורים קטן שנת תרפ"ז⁴, שהוא מיוסד על ד"ה כי תשא תרע"ט הנ"ל (אלא שבד"ה וקבל היהודים לא נתבאר הפסוק כי תשא).

ומבאר בהמאמר⁵, שהמשכה זו שע"י משה שהאמונה תהי' נמשכת בפנימיות, הו"ע מחצית השקל בשקל הקדש. ובזה יובן מ"ש כי תשא וגו', שכאשר האמונה נמשכת בפנימיות (תשא את ראש בני ישראל), אזי כללות ההנהגה במחשבה דיבור ומעשה היא כדבעי, ועי"ז מתבטלים גם כל הענינים הבלתי רצויים, שזהו אומרו לפקודיהם, לשון חסרון, כמו ונפקדת כי יפקד מושבך⁶, היינו, שע"י המשכת האמונה בפנימיות מתבטלים הענינים הבלתי רצויים. וע"ד מ"ש⁷ מצרף לכסף וכור לזהב ואיש לפי מהללו, דכמו המצרף וכור שמנקה הזהב והכסף מכל סיג ופסולת, כן איש לפי מהללו, לפי אופן ההילול שלו בתפלה כן הוא הבריור והזיכוך להסיר מעצמו כל הסיגים, גם הסיגים היותר דקים כו'. וזהו שאומרים בשמו"ע סלח לנו אבינו כי חטאנו, כי דוקא לאחר עבודת ההכנה לפסוקי דזמרה ופסוד"ז וברכות ק"ש וק"ש וגו' ראשונות דשמו"ע, אזי מרגישים שגם דקות הפסולת הו"ע בלתי רצוי, ומסירים אותו כו'. ועד"ז

(1) ריש פרשתנו (תשא ל, יב"ג).

(2) סה"מ עטר"ת ע' רסז.

(3) ראה שמו"ר פ"ב, ד. וראה זח"ב כא,

(4) ראה סה"מ עטר"ת ע' ערה.

(5) שמואל-א כ, יח.

(6) משלי כו, כא.

(7) תהלים לז, ג.

(8) ס"ד ואילך (סה"מ תרפ"ז ע' קי ואילך).

יובן בענין כי תשא גוי' לפקודיהם, שכאשר ענין האמונה מאיר בפנימיות, אזי נרגשים גם הענינים שבדקות דדקות, ועי"ז נעשה החסרון (לפקודיהם) דכל הענינים הבלתי רצויים (לא רק ענינים הרעים), גם בדקות דדקות.

ב) וממשיך בהמאמר⁹ לבאר מ"ש זה יתנו גוי' מחצית השקל בשקל הקודש, דצריך להבין מהו ענין מחצית השקל דוקא, ולמה מודיע כמה הוא השקל השלם מאחר שצריכים לתת רק מחצית השקל, ולמה בשיעור זה שוים העני והעשיר. והענין הוא, דהנה מחצית השקל, עשר גרה, מורה על עשר כחות הנפש, דכל נפש מישראל יש בה עשר בחי', כנגד עשר ספירות עליונות שנשתלשלו מהן¹⁰. ובענין זה כל הנשמות שוות, דכיון שהספירות העליונות הם במספר עשר, עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר¹¹, הנה גם בכל נשמה מישראל יש עשר בחי', והיינו, שגם נשמה שהיא מבחי' נפש דנפש דעשי¹² יש בה לא פחות מעשר בחי', וגם נשמה דאצילות יש בה לא יותר מעשר בחי'. וההפרש ביניהם הוא, שהעשר בחי' עצמם הם במדריגות שונות, שהרי אינו דומה מדריגת העשר כחות שבנפש דנפש דעשי' למדריגת העשר כחות דנשמה דאצילות, ועד שאין ערוך ביניהם, שלכן נקראים עני ועשיר. ומ"מ, כל בני ישראל שוים בכך שיש לכל אחד עשר כחות, והעבודה היא שכל אחד צריך ליתן את העשר כחות שלו, והיינו, שאף שיש מי שהעשר כחות שלו הם במדריגה נעלית ויש מי שהעשר כחות שלו הם במדריגה תחתונה, מ"מ, אין הקב"ה מבקש אלא לפי כחן¹³, ודורש מכל אחד ליתן את העשר כחות שלו. אמנם, מה שכל אחד מישראל נותן את העשר כחות שלו, הרי זה רק מחצית השקל. אך עי"ז שכל אחד מישראל נותן את המחצית שלו, היינו שמוסר את כל כחותיו לאלקות, אזי נותנים לו מלמעלה את המחצית השני'.

ג) וביאור הענין, דהנה כתיב¹⁴ עבדו את הוי' בשמחה, שזהו ציווי לכל אחד מישראל שתהי' עבודתו בשמחה, וענין השמחה הוא יסוד בעבודה, וכמ"ש הרמב"ם בסוף הל' לולב¹⁵ שהשמחה שישמח אדם בעשיית המצוה ובאהבת האל שצוה בהן עבודה גדולה היא, וכל המונע עצמו משמחה זו ראוי להפרע ממנו, שנאמר¹⁶ תחת אשר לא עבדת

(13) במדב"ר פי"ב, ג. תנחומא נשא יא.

(14) תהלים ק, ב.

(15) פ"ח הט"ו.

(16) תבוא כח, מז.

(9) סה"מ עטר"ת ע' רעז ואילך.

(10) תניא רפ"ג.

(11) ספר יצירה פ"א מ"ד.

(12) ראה תניא פי"ח.

את הוי' אלקיך בשמחה ובטוב לבב, והיינו, שאפילו כאשר יש אצלו ענין העבודה, וחסר רק ענין השמחה, מגיע לו עונש חמור ביותר כמו שלא הי' כללות ענין העבודה, שזהו לפי שהשמחה היא יסוד בעבודה. אמנם, עפ"ז צריך להבין מ"ש¹⁷ שמחו צדיקים בהוי', דמשמע שענין השמחה שייך לצדיקים דוקא.

אך הענין הוא, דיש ב' בחי' שמחה. דהנה, כללות ענין השמחה היא העבודה שמצד האהבה, ובענין האהבה מצינו ב' בחינות. יש אהבה שהיא ע"פ טו"ד, היינו, שכאשר מתבונן בענין שכר מצוה מצוה¹⁸, אזי מרגיש את היוקר והחשיבות דתומ"צ, ועי"ז נעשית עבודתו בשמחה. וענין זה שייך לכל ישראל, שצריך להרגיש את היוקר והחשיבות דתומ"צ, ומצד זה צריכה להיות עבודתו בשמחה, וכאשר חסר בהשמחה, אין זה חסרון בפרט מסויים בלבד, אלא זה מורה שחסר אצלו כל הרגש היוקר והחשיבות דתומ"צ. אמנם כל זה הו"ע האהבה שע"פ טו"ד. אך יש אהבה שלמעלה מטו"ד, שאהבה זו אינה כמו האהבה שע"פ טו"ד שבהכרח שיש בה מבוקש, אלא אהבה זו היא בלי מבוקש, כי אם כמ"ש בתניא¹⁹ בענין בני עלי"ט²⁰, שעבודתם היא לא כדי לדבקה בו בלבד לרוות צמאון נפשו הצמאה לה', אלא כדפירשו בתיקונים²¹ איזהו חסיד המתחסד עם קונו, עם קן דילי', ליחדא קוב"ה ושכינתי' בתחתונים. ועז"נ שמחו צדיקים בהוי', שזוהי השמחה שמצד האהבה שלמעלה מטו"ד, שאינה שייכת לכל בני ישראל, אלא לצדיקים בלבד, ובאה בבחי' מתנה מלמעלה.

ויש לומר בדא"פ, שזהו גם הענין דשויתי ה' לנגדי תמיד²², כפירוש הבעש"ט (בצוואת הריב"ש²³) שויתי לשון השתוות, היינו, שכל הענינים צריכים להיות בהשתוות אצל האדם, כיון שהוי' הוא לנגדי תמיד, שענין זה הוא מצד העבודה שלמעלה מטו"ד, כי, כאשר העבודה היא ע"פ טו"ד, יש לו איזה מבוקש, ובמילא אין אצלו ענין של השתוות, אבל כאשר העבודה היא למעלה מטו"ד, בלי שום מבוקש, אזי כל הענינים אצלו הם בהשתוות. ומצד זה נעשית העבודה באופן של מסירת נפש, כיון שלא נוגע לו שום דבר (שום מבוקש), מלבד מילוי רצון העליון.

20) סוכה מה, ב.	17) תהלים צז, יב.
21) בהקדמה (א, סע"ב).	18) אבות פ"ד מ"ב. וראה תניא פל"ז.
22) תהלים טז, ח.	פל"ט.
23) סימן ב' (הוצאת קה"ת ע' א).	19) פ"י.

ועפ"ז יובן ענין מחצית השקל השני, שלאחרי שהאדם עובד עבודתו בעשר הכחות (מחצית השקל) שלו בעבודה שע"פ טעם ודעת, אזי נותנים לו מלמעלה בדרך מתנה את המחצית השני, היינו, שמגיע להעילוי דשמחו צדיקים בהוי', שהו"ע האהבה והשמחה שבעבודה שלמעלה מטו"ד. והרי כתיב²⁴ ועמך כולם צדיקים, שיכולים לבוא לזה ע"י האהבה והשמחה שבעבודה שע"פ טו"ד, שע"ז נותנים מלמעלה את האהבה והשמחה העליונה. וזהו גם החילוק שבין ב' חצאי השקל, שמחצית השקל הראשונה, שכל אחד נותן את העשר כחות שלו, יש בה חילוקים בין עני לעשיר (כנ"ל), אבל מחצית השקל השני, שלמעלה מטו"ד, הרי זה ענין של עשירות.

(ד) **וזזהו** כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם גו' זה יתנו גו' מחצית השקל גו', היינו, שהתחלת כל הענינים היא מהנשיאות ראש שפועל משה, ואתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא²⁵, שממשיך את האמונה בפנימיות, ועי"ז נעשה לפקודיהם (ביטול הענינים הבלתי רצויים), וכן הענין דזה יתנו גו' מחצית השקל, נתינת מחצית השקל הראשונה (מסירת כל העשר כחות לאלקות), וגם מחצית השקל השני שבאה בדרך מתנה מלמעלה (עבודה שלמעלה מטו"ד, ענין ההשתוות והעבודה דמסירת נפש), שלכן, הנה גם ענין זה (מחצית השקל השני) שייך לכאו"א מישראל שהרי משה הוא הרועה דכאו"א מישראל, ובפרט בנוגע לחסידים, שלהיותם קשורים בקירוב יותר למשה שבדורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, הרי זה צריך לעורר אותם עוד יותר שיהי' אצלם ענין ההשתוות וענין העבודה דמסירת נפש.

ויש לומר שבאמירת המאמר הנ"ל ע"י אדמו"ר נ"ע בשנת עטר"ת, נמשך נתינת כח לעבודה שלמעלה מטו"ד (מחצית השקל השני), והמשכה זו היתה לא רק על אותו הזמן, אלא גם על כל הזמנים. ולכן, כאשר כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר את המאמר ד"ה וקבל היהודים בשנת תרפ"ז, המיוסד על המאמר ד"ה כי תשא הנ"ל, דובר במאמר זה אודות ענין המסירת נפש כפי שהי' מתאים ונדרש בזמן ההוא. וכמו"כ צריך מאמר זה לעורר ולפעול על כל הזמנים, אצל כל בני ישראל, ובפרט אצל חסידים, את ענין ההשתוות והמסירת נפש, שלא לחשוב אודות עצמו, אלא להיות מסור ונתון לרצון העליון במסירת נפש. וכאשר כל אחד יפעל ענין זה

(25) תקו"ז תס"ט (קיב, א. קיד, א).

(24) ישע"י ס, כא.

בעצמו, יהי' די בכך (וועט מען דערמיט אַפּקומען), והיינו, שיוצאים י"ח במסירת נפש בכת, ולא יהי' צורך במסירת נפש בפועל.

ה) **ויש** לקשר זה עם הענין דפורים קטן (שבו נאמר המאמר ד"ה וקבל היהודים הנ"ל), שבו מודגש הענין דטוב לב משתה תמיד²⁶, ואיתא בגמרא²⁷ טוב לב משתה תמיד זה שדעתו רחבה. והענין בזה, שכאשר דעתו רחבה, שהו"ע בחי' עשירות שלמעלה מטעם ודעת, בלי שום מבוקש²⁸, אזי נעשה ענין ההשתוות, ומצד ענין ההשתוות הרי הוא תמיד בשמחה, שזהו טוב לב משתה תמיד. ועד"ז בנוגע לענין המסירת נפש, כמשנת"ל שכאשר עומדים בתנועה של מסירת נפש, אזי מתבטלים כל המניעות ועיכובים, ואין צורך במסירת נפש בפועל, כי אם, טוב לב משתה תמיד, היינו, שתמיד, בכל הזמנים, יהי' טוב לב, כיון שע"י העבודה דמסירת נפש יסירו את כל המניעות, ויומשכו כל הענינים בטוב הנראה והנגלה.

(בהשיחה ס"ו (לקמן ע' 99)) שדעת רחבה היינו שחושב (לא אודות גשמיות, אלא) אודות רוחניות כו' — שהרי עדיין יש בזה מבוקש, אלא שהמבוקש הוא רוחניות.

26) משלי טו, טו. וראה רמ"א סוף חלק אור"ח.

27) ב"ב קמה, ב.

28) וענין זה הוא למעלה יותר ממשנת"ל